

likevel et forlenget liv som norsk fiskebåt "Harald". Rosenberg mek. Verksted i Stavanger kjøpte nemlig vraket og bygde det opp igjen.

Ekstraordinære utgifter måtte begrunnes:

Dette hadde vært en slitsom og langvarig redningsaksjon, og da oppsynsmannen på redningsstasjonen sendte inn sin beretning til myndighetene, forsøkte han å forsvare en stor utgiftspost på 90 kroner:

"Dette beløp er jo noget høiere end de reglementerte, men under de yderst prekære omstendigheder under hvilket alt foregikk og i betraktning at man havde staaet saa nogenlunde hjelpe-løs, om opsidderne paa Sæle havde forladt strandingsstedet, antages det forsvarlig at en udgift som den opførte afholdes af det offentlige."

VICTORIA

DAMPSKIP – 23. NOVEMBER 1903 – KOLNESHOLMENE

Skipet hørte hjemme i Trondheim og var eiet av Det Nordenfjeldske Dampskibsselskab. Det var et lasteskip som også kunne ta et mindre antall passasjerer.

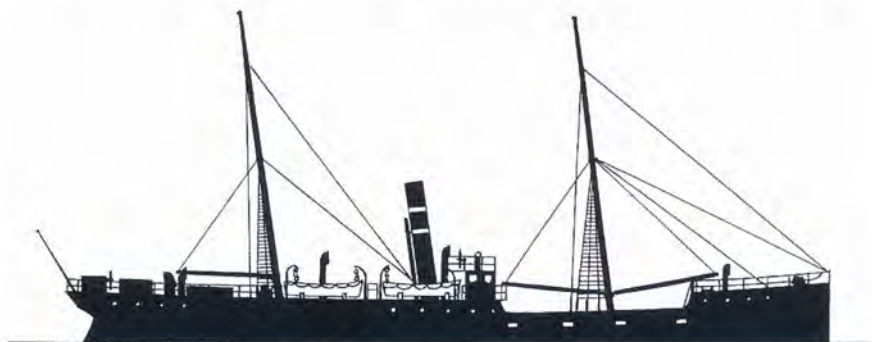
Beskrivelse/historie:

Bygd av jern i 1881 ved Bergens mek. Værksted, Bergen, som byggenummer 59 for regning et partrederi ved M. August Schelderup m.fl. Skipet målte

550 bruttoregister tonn og 323 netto-registertonn. Dødvektstonnasjen oppgis til 660. Lengde 176' 6" – bredde 24'. Maskineri: 55 NHK - 270 IHK Compound Dampmaskin. I 1894 ble skipet solgt til Det Nordenfjeldske i Trondheim.

Forlishistorien:

Denne reisen hadde begynt i Oslo og med Vadsø som siste havn. Klokken 5 om morgenen denne dagen var skipet avgått fra Kristiansand. I alt befant det seg 22 personer om bord. Et mannskap på 17, samt to av rederiets loser og tre passasjerer. Det blåste fra sørvest og utpå kvelden økte vinden til kuling. En lett tåke med regnbyger reduserte sikten, men fortsatt kunne man se fyrene. Klokken kvart på ni avløste kaptein Buchholdt styrmann Just Endresen på broen. Vakthavende los var Tønnes Hovland. Tåken hadde nå tyknet, og sammen søkte de å holde rede på fyrene. Da Feisten fyr var passert, fikk de et lys forut som begge mente måtte være fyret på Flatholmen. Antagelig må tåken ha hindret dem i å fastslå hvilken karakter fyret hadde. Trolig må de ha forvekslet det med et lys inne på en av Kolnes-gårdene. Kursen ble derved lagt for langt østlig. Det blåste nå full storm og det var snødrev i bygene. Klokken passerte ti. Kaptein Buchholdt fikk en følelse av at noe var galt med kursen og slo derfor sakte fart i maskintelegraf. Kort etterpå oppdaget han brenning rett forut og slo

Dampskipet "VICTORIA".

full fart akterover. Det var for sent, "Victoria" støtte med god fart på skjæret lille Bulderen ved Kolnesholmene (Bollaren i dagens sjøkart). Kapteinen skjønte dette var totalforlis og at det nå gjaldt å tilkalle hjelp for å berge menneskeliv.

Det ble blåst i dampfløyten så lenge det var damp til å drive den og sendt opp nødraketter mens sjøen gradvis brøt skipet i stykker. Livbåtene på styrbord side, som lå i le, ble klargjort, men ble knust av bølgenes straks de ble svingt ut. Trolig omkom to mann i forsøket. På babord side var det bare en båt, den største. Kl. 23.30 ble den svingt ut, og i den var det meningen resten av de skipbrudne skulle gå. Men også den ble knust, og de som hadde kommet seg om bord, havnet i sjøen. Klokken nærmet seg halv tolv om natten. Alt lys om bord var nå sloknet, og det var stummende mørkt. Fire av folkene i sjøen greide å klore seg opp på et skjær. Men helt i sikkerhet var de ikke, enkelte bølger skylte over skjæret. Ved midnatt la "Victoria" seg over på siden og sank. Da var det muligens flere igjen om bord, dersom de ikke allerede var vasket på

„Victoria“s stranding.

17 omkomne.

Eigene gjentfjendes.

— Fra „Aftenbladet“ udsendte
medarbejder. —

sjøen. Kaptein Buchholdt var en av dem. Bare mastene og noe av broen stakk nå opp av sjøen.

En redningsdåd:

Folk på Kolnes-gårdene hadde hørt fløytesignalene og sett bluss og raketter. De oppfattet øyeblikkelig at dette var et skip i nød. Normalt ville ingen

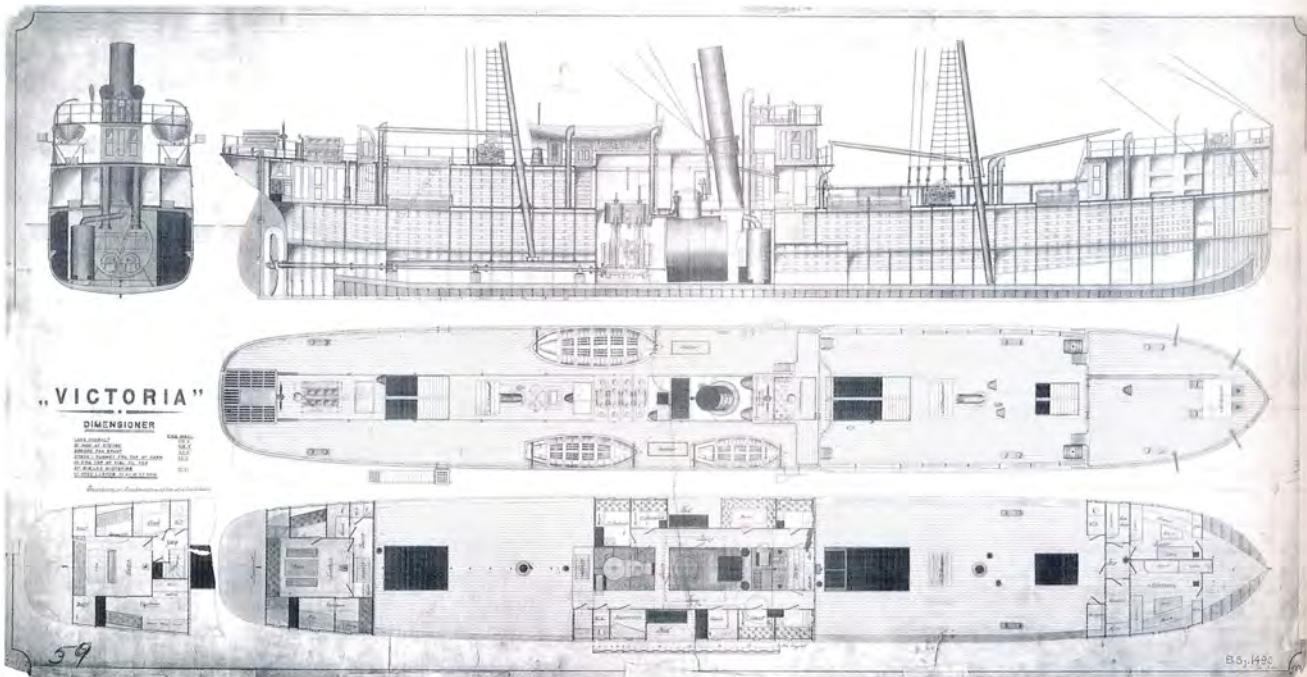
Havariauktion.

Torsdag den 10de Decem-
ber og følgende Dage Kl. 10
Form. afholdes Auktion paa
Gaardene Kolnæs, Sola og Øl-
bør over det fra strandede
Dampskib „Victoria“ ilandbjer-
gede Gods bestaaende af Styk-
gods af alle Slags i mere og
mindre beskadiget Tilstand, ca.
100 Fustager Petroleum, nogle
Fustager Brændevin, Vragplan-
ker, ca. 100 dunke margarin
etc. etc.

Auktionen begynder paa
Gaarden Kolnæs.

E. Ulstrup.

våget seg ut i nattemørket i slikt storm-
vær, men her stod det sikkert om liv.
Hans Kolnes og fire andre fiskere møt-
tes nede ved naustene, sjøsatte en båt
og rodde utover. Sjøen var for grov, de
måtte gjøre vendereis for å redde sine
egne liv. En losskøyte med to loser og
en læregutt om bord lå og krysset
utpå. De hadde sett lysene fra havaris-

Plan av dampskipet "VICTORIA" – Bygd i Bergen i 1881. Forlist ved Kolnesholmene utenfor Sola i 1903. 17 omkomne, 5 reddet.
Tilhørte Det Nordenfjeldske Dampskibsselskab i Trondheim.

TEGN. TILHØRER BERGENS SJØFARTSMUSEUM

ten, men heller ikke de våget seg bort til vraket i den høye sjøen og grunnbrottene. Da det lysnet av dag og vinden hadde løyet noe, ble det gjort et nytt forsøk. Hans Kolnes rodde ut med nytt mannskap og samarbeidet med losskøyta. Den kunne ikke gå opp til skjæret hvor det brøt, men de slepte robåten forbi skjæret og overtalte de forfrosne skipbrudne til å hoppe uti igjen. En etter en ble de så dratt om bord i båten. De fire reddede fra skjæret var annenmaskinist Haakon Nilsen, student Thyvold (passasjer), Edvard Vik og den 17 år gamle matrosen Karl Halvorsen. Kort etterpå ble den siste av de overlevende hentet inn. Det var den sterkt forkomne styrmann Just Endresen som hadde overlevd natten med haglbyger og isnende vind ved å klamre seg fast oppe i masten på vraket. De overlevende ble fordelt rundt på gårdene hvor de fikk pleie og omsorg. Status etter det

tragiske forliset var 5 reddede og 17 omkomne. Utpå formiddagen 24. november var 8 lik fisket opp. Flere ble funnet i dagene som kom, det 15. så sent som 5. desember.

Vrakauksjon:

Etter hvert som vraket brakk opp, fløt deler av stykkgodslasten inn på stranden eller den ble hentet i båter fra land. Stranden så ut som en assortert landhandel med både vrakdelar og last. Blant godset var 100 tønner petroleum, mange kagger brennevin, dunker med margarin etc. Som til alle tider var brennevinet også fristende den gang, det måtte derfor settes ut vakter for å passe på godset. Vrakgods ble etter hvert funnet så langt nord som ved Skudesnes og på Bokn. 10. desember ble det holdt vrakauksjon på gården Kolnes. Rederiet Nordenfjeldskes representant i Stavanger hadde en annonse i Stavanger

Amtstidende hvor godset ble nærmere spesifisert. Av fortjenesten ved salget gikk 20% til oppsitterne på Kolnes. En separat auksjon ble så sent som 21. desember holdt på gården Viste hvor det var drevet inn 3 tønner petroleum og 3 tønner brennevin.

Redningsmennene hedres:

Hovedaktørene i redningsarbeidet ble tildelt medaljer og fikk penge-gaver. På det over 100 år gamle bildet ser det ut til å ha vært 12 personer som ble slik heder til del. Antagelig var det også mange andre som gjorde en stor innsats uten å bli nevnt.

Forliset minnet etter 100 år:

Den 23. november 2003 ble det arrangert kransenedleggelse på forlisstedet og avduket en bautastein i Tananger. I "Ætt og Heim 2003" – Lokalhistorisk årbok for Rogaland, har Atle Skarsten en artikkel med detaljert beskrivelse

Redningsmennene fra VICTORIA-forliset i 1903:

Bak fra venstre: Enok S. Kolnes, Peder J. Kolnes, Johan J. Kolnes, Teodor M. Kolnes, Kristian N. Tjora, Anders O. Kolnes, og Ole T. Kolnes. Foran fra venstre: Salomon R. Kolnes, losen John Roth, Hans Karolius Hansen Kolnes, losen Karolius Kristiansen og Tobias Hamre.

av den tragiske hendelsen og redningsmennenes innsats. Først 10 år etter forliset kom det fyrlykt på Kolnesholmene, på den vestre holmen som heter Ausa.

Vrakrester:

Vraket av "Victoria" ble hogd opp på stedet av Dykkerlaget Jadar (E. Anda) i 1912. Det ligger fortsatt litt rester tilbake på sørsiden av Vestre Svartaskjær. Sommeren 2007 dykket vi på stedet og så noen mindre jernrester nede mellom taren på 6 meters dyp.

DANIA

DAMPSKIP - 18. DESEMBER 1906 - ORRE PÅ JÆREN

Norsk dampskip med Kristiansand som hjemsted. Rederi: A/S Dania (Oluf I. O. Borgen), Kristiansand.

Beskrivelse:

Bygd av Jern i 1871 av Denton, Gray & Co., West Hartlepool. 897 bruttoregistertonn - 543 nettoregistertonn - 1250 TDW. Lengde 219,7 fot - bredde 29 fot - dybde 14,5 fot. Maskineri: 150 NHK Compound Dampmaskin.

Skipets historie:

Lvert fra byggeverkstedet i 1871 til Herskind & Words, West Hartlepool. I 1895 innkjøpt til Norge av A/S Dania (Chr. Klaveness), Kristiania. 1902: Solgt til A/S D/S Dania (J. C. Svendsen), Kristiansand. 1906: A/S Dania (Oluf I. O. Borgen), Kristiansand. Ved forliset seilte skipet på timecharter til Svend Lindø, Haugesund.

Forlishistorien:

18. desember 1906 var skipet på reise fra Glasgow til Kristiania lastet med 1100 tonn kull. Det var kommet gjennom Pentlandfjorden, og kapteinen hadde satt en kurs mot Kristiania som var for nordlig, den ville ikke bringe skipet klar Lindesnes. I tillegg kompenserte han ikke for avdrift i syd-sydvest kuling, men fortsatte for full fart i så tykk tåke at man ikke så Obrestad fyr. Kapteinen var gått tilkøys

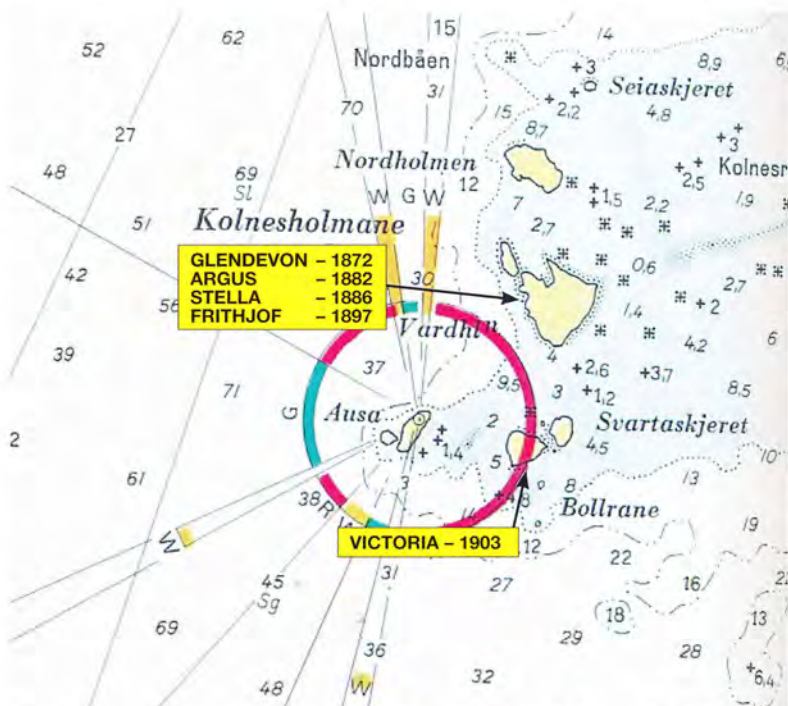
Stranding inat paa Jæderen

Dyft. „Dania“ af Kristiansand

før midnatt og hadde overlatt vakten til 2. styrmannen. Kl. 03.00 endte ferden på stranden ved Orre på Jæren, like sør for Orre-elven. Skuta stod på sandbunn, men den var lekk, og vannet steg i rommene. Sjøen var rolig så mannskapet ble værende om bord inntil videre. Neste dag flyttet

mannskapet i land og ble in på gårdene i nærheten.

Det fortelles at både kapteinen og mannskapet tok uhellet med seg. Kapteinen Jonassen uttalte seg en Jær-tur, men ikke slik. Bergningsdampere var

Flere skip enn "Victoria" har endt sine dager ved Kolnesholmene. Fyrlykten på Ausa først i 1913

KARTGRUNNLAG: Sjøkart 475 - GJENGITT MED TILLATELSE NR. 589/08 FRA STATENS KARTVERK SIKKER IKKE FOR NAVIGASJON